

Politiek In Elke Klas

Handleiding PIEK | editie 2024

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

CSG *Lindger*

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl

Het programma Politiek In Elke Klas is een initiatief van:

het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
en CSG Liudger, in samenwerking met Stichting Nederlands
Debat Instituut

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

INHOUD

In deze handleiding nemen we docenten mee in ons gezamenlijke project: Politiek In Elke Klas (PIEK)

- Doelstellingen PIEK
- Hoe ziet het programma eruit?
- Hoe kan je dit project opzetten op jouw school?
- Hoe sluit dit aan op de kerndoelen van het burgerschapsonderwijs?

WAAROM PIEK?

Het is belangrijk dat jongeren weten hoe ze hun stem kunnen laten horen, hun weg weten te vinden in onze democratie en over ingewikkelde onderwerpen met elkaar in gesprek blijven. Daarom richt PIEK zich op het versterken van het democratisch burgerschap van leerlingen. Leerlingen maken gedurende PIEK kennis met democratische instellingen op lokaal, provinciaal, landelijk en Europees niveau. Hier doen zij democratische kennis en vaardigheden op. Zo leren leerlingen over grote maatschappelijke thema's, zoals bestaanszekerheid, kansengelijkheid en verduurzaming. Daarnaast leren zij hoe ze hun mening over deze onderwerpen kunnen formuleren én hoe zij zich kunnen verplaatsen in meningen van anderen. Leerlingen ervaren in dit project dat zij zeggenschap kunnen uitoefenen op thema's die hen en hun leefomgeving aangaan. Hierdoor wordt hun politieke betrokkenheid vergroot. Doordat leerlingen van verschillende onderwijslagen met elkaar in gesprek gaan ontwikkelen ze nieuwe perspectieven en worden vooroordelen verkleind: zo creëren we verbinding.

PIEK heeft vier doelstellingen:

1

Leerlingen weten welke mogelijkheden er zijn om deel te nemen aan het politieke proces.

2

Leerlingen zijn meer betrokken bij (lokale) politiek.

3

Leerlingen ontwikkelen democratische vaardigheden, zoals hun mening onderbouwen en in dialoog blijven.

4

Leerlingen van verschillende onderwijssoorten worden met elkaar verbonden.

**Deze doelstellingen
worden behaald
door verschillende
activiteiten
te organiseren:**

1

Leerlingen bezoeken politieke instituties.

2

Leerlingen nemen deel aan het publieke debat op verschillende plekken.

3

Leerlingen krijgen training in gespreks- en argumentatievaardigheden.

LEERLINGEN GEVEN AAN DAT ZE DOOR PIEK...

- ... meer betrokken zijn bij de politiek.
- ... meer politiek zelfvertrouwen hebben: ze worden mondiger en vormen een eigen mening.
- ... een hechte groep vormen en minder vooroordelen hebben over elkaar.

‘Het project heeft mij laten zien dat vmbo-leerlingen heel erg op havo- en vwo-leerlingen lijken’.

‘Ik heb geleerd hoe de politiek in elkaar steekt en hoe je een goed debat voert’.

AAN DE SLAG MET PIEK: 5 PRAKTISCHE TIPS

- 1** Voor goede samenwerking tussen scholen en alle onderwijslagen (vmbo, havo, vwo) is het belangrijk dat er per school een medewerker betrokken is.
- 2** Werk met twee of drie projectmedewerkers, die allen tussen de 50-75 taakuren krijgen om het project op te zetten en te coördineren.
- 3** Verdeel de volgende taken onder de projectmedewerkers: werving, contact met leerlingen en externe partijen, bijeenkomsten voorbereiden en excursies coördineren.
- 4** Rooster leerlingen uit voor de bijeenkomsten, maar houd gedurende het project hun cijfers in de gaten. Dit project valt of staat met de inzet, gedrag en motivatie van leerlingen.
- 5** Houd in de planning rekening met de eindexamens van de vmbo-leerlingen. Deze beginnen eerder in het schooljaar.

Waarom zou je dit project ook bij jou op school moeten organiseren?

Enthousiasmeer leerlingen en verbind verschillende onderwijslagen.

Vergroot debatvaardigheden door interactieve gastlessen van Stichting Nederlands Debat Instituut.

Ga intensief aan de slag met de burgerschapsdoelen: het bijbrengen van kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en het ontwikkelen van sociale competenties die leerlingen in staat stellen deel uit te maken van, en bij te dragen aan de Nederlandse pluriforme samenleving.

VOORBEELDPLANNING

De volgende planning is ter inspiratie. Scholen kunnen er zelf voor kiezen om de lessen in een andere volgorde aan te bieden. Ook zijn er verschillende soorten debatworkshops mogelijk.

BIJEENKOMST 1 | KENNISMAKING

Kennismaking met de leerlingen, verwachtingen uitspreken en de planning bekijken. Doe een kennisquiz om te kijken wat de leerbehoefte van de leerlingen is. Er kan al een eerste start gemaakt worden met debatteren.

Hiervoor kan gebruik
gemaakt worden van
energizers en werkvormen
van Stichting Nederlands
Debat Instituut.

schooldebatteren.nl

BIJEENKOMST 2 | START MET DEBAT

Leerlingen oefenen met de beginselen van debatteren. Wat is een debat precies? En hoe zorg je dat je overtuigend overkomt? Een kundige trainer leert hen de basisprincipes van presentatie en argumentatie.

Neem contact op met
Stichting Nederlands Debat
Instituut om een training
in te plannen.

schooldebatteren.nl

BIJEENKOMST 3 | GEMEENTEHUIS

Leerlingen krijgen een rondleiding door het gemeentehuis. Verschillende gemeentes bieden hiervoor programma's aan: quizzen over de gemeentelijke werkzaamheden, raadsleden ontmoeten en gesprekken voeren over lokale thema's.

Neem contact op met de gemeente. Ook biedt ProDemos een programma voor scholen aan.

prodemos.nl

BIJEENKOMST 4 | DEBATTEREN

Leerlingen oefenen met het innemen van verschillende perspectieven. Op actieve wijze leren ze argumenten bedenken en hieraan gewicht geven. Door te debatteren ervaren ze hoe het is om verschillende standpunten in te nemen.

Neem contact op met Stichting Nederlands Debat Instituut om deze training in te plannen.

schooldebatteren.nl

BIJEENKOMST 5 | PROVINCIEHUIS

Leerlingen worden ontvangen in de Statenzaal en richten een fictieve politieke partij op. Vervolgens brengen zij een zelf-bedacht voorstel in met als doel de meerderheid te overtuigen.

ProDemos biedt een programma aan dat je als school kunt boeken.

prodemos.nl

BIJEENKOMST 6 | BURGERBERAAD

Leerlingen maken kennis met het burgerberaad. Ze bedenken een gezamenlijke oplossing voor een maatschappelijk probleem. De besproken problemen zijn actueel en relevant voor de leerlingen.

Neem contact op met Stichting Nederlands Debat Instituut om deze training in te plannen.

schooldebatteren.nl

BIJEENKOMST 7 | DEN HAAG

(TWEEDE KAMER EN EEN MINISTERIE)

Leerlingen bezoeken een ministerie. Zij leren over de dagelijkse gang van zaken op een ministerie en kunnen hun mening geven over beleidsonderwerpen. In de Tweede Kamer kunnen leerlingen een debat bijwonen. Wie weet lopen de leerlingen zelfs nog een Tweede Kamerlid tegen het lijf...

Neem contact op met een ministerie. De Tweede Kamer kan vrij bezocht worden, mits je bent aangemeld.

BIJEENKOMST 8 | RECHTBANK

Leerlingen brengen een bezoek aan de politierechter. Ze wonen enkele rechtszaken bij en stellen vragen aan de rechter of officier van justitie. Jullie worden opgevangen door een bode die voor aanvang van de zittingen het een en ander vertelt.

ProDemos biedt een programma aan dat je als school kunt boeken.

prodemos.nl

BIJEENKOMST 9 | BRUSSEL

Leerlingen bezoeken het Europese Parlement en ontmoeten een Europarlementariër die hen uitleg geeft over diens taken en bevoegdheden. In het Parlementarium doen de leerlingen op interactieve wijze kennis op over de Europese geschiedenis en worden ze tot denken aangezet over actuele maatschappelijke problemen. Let op: het gaat hier om een tweedaagse excursie.

Neem contact op met een Europees Parlements lid uit Nederland. Als die jou wil ontvangen, wordt alles volledig gesubsidieerd.

BIJEENKOMST 10 | SLOTDEBAT

Het PIEK-project wordt feestelijk afgesloten door nog eenmaal met elkaar te debatteren over onderwerpen die de afgelopen maanden voorbij zijn gekomen. De trainer treedt hierbij op als debatleider en juryvoorzitter. De beste debaters kunnen een mooie prijs winnen!

Neem contact op met Stichting Nederlands Debat Instituut om dit slotdebat in te plannen.

schooldebatteren.nl

Meer weten?

Benieuwd naar praktijkervaringen?
Neem dan contact op met CSG Liudger.
piek@csgliudger.nl

Interesse in het afnemen van PIEK?
Vragen over praktische zaken?
Neem dan contact op met
Stichting Nederlands Debat Instituut.
stichting@debatinstituut.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

CSG *Liudger*

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl

Het programma Politiek in Elke Klas is een initiatief van:

het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
en CSG Liudger, in samenwerking met Stichting Nederlands
Debat Instituut

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl